

Kryteria oceniania i zachowania dla klas I – III w Szkole Podstawowej nr 2 im. Józefa Piłsudskiego w Sierakowiccach

Nauczanie zawsze łączy się z ocenianiem, ze sprawdzaniem aktualnego stanu wiadomości i umiejętności. Sposób sprawdzania zależy od wieku dziecka. Ocena będzie rzetelna, gdy dobrze poznamy oceniane dziecko.

Oceniamy nie tylko efekty pracy, ale przede wszystkim wysiłek dziecka

W ocenie bierzemy pod uwagę wkład i wysiłek wniesiony przez dziecko. Należy uwzględnić jego potencjał, zaburzenia, wrodzone trudności – sugestie poradni psychologiczno-pedagogicznej, jeżeli dziecko było badane. Wreszcie postęp, jaki uczyniło. Kryteria ocen muszą być jasne, jednak wymagania powinny być zróżnicowane, by zapewnić rozwój i sukces wszystkim dzieciom.

Zróżnicowanie oceny, czyli dostosowanie wymagań

Na czym polega zróżnicowanie, a właściwie dostosowanie wymagań? To nic innego, jak właśnie indywidualne podejście do dziecka. Trzeba wziąć pod uwagę jego możliwości. Zadaniem nauczyciela, oprócz stosowania właściwych metod pracy, jest motywowanie i wspieranie dziecka oraz obserwowanie jego postępów. W tych przypadkach właśnie postęp będzie wyznacznikiem oceny.

W jaki sposób należy sprawdzać osiągnięcia uczniów

Na początku klasy pierwszej, by dzieci mogły oswoić się ze szkołą, należy przeprowadzić diagnozę gotowości szkolnej. Ma ona dostarczyć nauczycielowi informacji na temat wiadomości, umiejętności oraz poziomu rozwoju emocjonalnego i fizycznego dzieci.

Na tej podstawie nauczyciel planuje swoją pracę i dobiera odpowiednie formy nauczania. Częściami diagnozy są: obserwacja, wywiad z dzieckiem i rodzicami, zadania i ćwiczenia sprawdzające opanowanie podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Z diagnozy powinny wynikać następujące dane oraz dalsze działania nauczyciela:

- informacja nauczyciela na temat dziecka,
- informacja zwrotna dla dziecka i rodzica,
- wybór metod i form pracy, w tym plan pracy indywidualnej z dzieckiem w celu wyrównywania szans,
- zajęcia dodatkowe zaspokajające zainteresowania i potrzeby dzieci.

W ciągu roku szkolnego nauczyciel powinien stosować różnorodne metody sprawdzające zmiany zachodzące w dziecku, przyrost wiadomości i umiejętności lub ewentualny zastój. Wiodącą metodą w klasie pierwszej będzie obserwacja pracy i zachowań dziecka oraz analiza jego wytworów. Ocenie podlegać będą samodzielnie wykonywane zadania, karty pracy, sprawdziany, testy. Dziecko będzie motywowane przez system nagradzania. Każdy najmniejszy sukces musi być zauważany, doceniany i nagradzany.

W klasie pierwszej należy unikać komentarzy typu: *nie umiesz, nie potrafisz*. Działają one demotywująco na małe dziecko, mogą zakłócić jego rozwój, będą przyczyną porażki i fobii szkolnej. Uczniowie powinni też próbować dokonywać samooceny. Ważną rolę w procesie uczenia się odgrywają emocje, wpływające bezpośrednio na zachowanie dzieci. W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na zachowanie dzieci, by móc dokonać pełnej oceny poziomu rozwoju emocji dziecka i wesprzeć dzieci z zaburzeniami w tym obszarze.

W klasach drugiej i trzeciej metody sprawdzające są podobne, ale częściej pojawiają się oceny z samodzielnie wykonanych zadań, sprawdzianów, testów. Ocenie będą podlegać projekty wykonane indywidualnie i grupowo. Obok samooceny pojawi się ocena kolegów i koleżanek.

OCENA W KLASIE I	OCENA W KLASIE II i III
Obserwacja zachowań, umiejętności i zmian	Obserwacja zachowań, umiejętności i zmian
Analiza wytworów, zadań, kart pracy, wypowiedzi	Analiza wytworów, zadań, kart pracy, wypowiedzi ustnych i pisemnych, odpowiedzi, projektów
Testy, sprawdziany	Testy, sprawdziany, zadania kontrolne

Sposób oceniania – ocenianie opisowe

Sposoby oceniania muszą być różnorodne, by umożliwić rzetelną ocenę umiejętności i wiadomości. Ze względu na różne możliwości i preferencje dzieci, jedna metoda sprawdzania, na przykład test, nie dostarczy pełnej informacji na temat stanu wiedzy dziecka. Ocena powinna być wspierająca. Zatem ma dostarczać informacji o bieżącym stanie wiedzy i umiejętnościach, jednocześnie zawierać wskazówki do dalszej pracy:

Potrafisz już, teraz popracuj nad

Ocena nie musi być uzupełniona odpowiednim komentarzem. Powyższe wymagania spełnia ocena opisowa, będąca obowiązkową w pierwszym etapie kształcenia w szkole podstawowej. Nauczyciel prowadzi obserwacje, postępy dzieci. Z wynikami obserwacji zapoznaje rodziców na spotkaniach klasowych lub w inny, ustalony i przyjęty przez obie strony, sposób. W czasie zajęć działaniom dzieci bardzo często towarzyszy ocena słowna, wspierająca i motywująca do pracy:

- ***Bardzo ładnie to napisałeś.***
- ***Gratuluję! Bardzo się cieszę, że tak ładnie pracujesz.***
- ***Widzę, że się starasz, już jest dużo lepiej.***
- ***Popracuj jeszcze nad kształtem liter i będzie dobrze. Wierzę, że ci się uda.***
- ***Bardzo się starałeś, doceniam to. Zobaczysz, że jak będziesz tak dalej pracować, już wkrótce będzie Ci o wiele łatwiej i oboje będziemy zadowoleni.***

Ocenianie kształtujące jako opis procesu wyrównywania szans edukacyjnych

Ocenianie wspierające rozwój ucznia – polegające na zbieraniu informacji na temat stanu wiedzy i umiejętności ucznia i ich interpretowaniu tak, by można było stwierdzić, na którym etapie realizacji celów edukacyjnych jest i dokąd powinien zmierzać oraz jakie działania należy podjąć, by mu pomóc – nazywamy kształtującym. To ocenianie ma wiele zalet: czyni ucznia świadomym i aktywnym w procesie uczenia się, daje mu szansę rozwoju. Pozwala indywidualnie osądzić, co już wie, a czego musi się jeszcze nauczyć. Ma go wesprzeć, pokazując, co już dobrze zrobił, a nad czym musi popracować. Kolejne kroki działań będą inne dla różnych uczniów. Oceniając w ten sposób, nauczyciel kładzie nacisk na indywidualny rozwój ucznia, stwarzając możliwość wyrównywania szans.

Proces oceniania i wspierania rozwoju dziecka

Uczeń, przystępując do pracy, musi mieć świadomość, czego się uczy, po co się tego uczy, jak wykorzysta nabytą wiedzę i umiejętności w przyszłości. Natomiast nauczyciel musi posiadać pełną świadomość, co jest najważniejsze z danych zajęć, co będzie potrzebne uczniowi w przyszłości. Nauczyciel i uczeń, uczestniczący bezpośrednio w procesie nauczania i uczenia się, muszą odpowiedzieć sobie na zasadnicze pytania:

Czego chcę nauczyć? Czego się będę uczyć?

Co z tego, czego uczę, jest najważniejsze? Co z tego jest najważniejsze?

Czy uczeń wykorzysta to w przyszłości? Czy to mi się przyda?

Czy wszyscy muszą umieć tyle samo? Czy muszą to wszystko umieć?

Co powinien umieć każdy? Co z tego muszą umieć?

Kryteria ocen muszą być jawne, zrozumiałe, znane uczniom. Wtedy uczeń czuje się bezpiecznie: wie, co będzie podlegać ocenie, na co ma zwrócić uwagę. Z uwagą odczytuje komentarz nauczyciela, potrafi się do niego ustosunkować.

Oprócz oceny bieżącej, nauczyciel dokonuje ocen podsumowujących. Takimi ocenami są oceny semestralna i roczna. Ocena semestralna, oprócz opisu wiadomości i umiejętności dziecka, zawiera wskazówki do dalszej pracy. Roczna ocena opisowa klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych po każdej klasie jest opisem wiadomości i umiejętności dziecka po danym etapie kształcenia. Uwzględnia poziom opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego oraz wskazuje potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia, związane z przewyciężaniem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień.

Ocena powinna spełniać następujące funkcje:

diagnostyczną - dając odpowiedzi na pytanie, jak daleko w rozwoju jest uczeń względem wymagań stawianych przez nauczyciela,

- informacyjną - przekazując informacje, co dziecku udało się poznać, zrozumieć, opanować, nauczyć, jakie dziecko zdobyło umiejętności, co już potrafi, jaki jest wkład jego pracy,
- korekcyjną – odpowiadając na pytanie, co uczeń ma już opanowane, co robi dobrze, nad czym musi jeszcze popracować, co poprawić, zmienić, udoskonalić,
- motywacyjną – zachęcając dziecko do samorozwoju, dalszego wysiłku, dodając wiary we własne siły i nadzieje na osiągnięcie sukcesu,
- rozwojową – odpowiadając na pytania, czy dokonują się zmiany w samym dziecku, jakie jest tempo i dynamika tych zmian.

Oceny bieżące, śródroczne i roczne.

System oceniania obejmuje ocenę bieżącą, śródroczną i końcoworoczną.

- a. *Ocena bieżąca* - wskazuje dobre i słabe strony ucznia i sposoby poprawy. Wyrażona jest słownie lub pisemnie za pomocą skali ocen: 6, 5, 4, 3, 2, 1 z komentarzem lub bez niego, za pomocą znaczków, słów, rysunków, pieczętek.
- b. *Ocena śródroczna opisowa* – jest wynikiem półrocznej obserwacji, zawiera zalecenia i wskazówki dla ucznia dotyczące postępów w nauce jak i rozwoju społeczno – emocjonalnego. Ocena ta jest skierowana do dziecka i jego rodziców w formie pisemnej.
- c. *Ocena końcoworoczna* – opisowa – zawiera zmiany w rozwoju dziecka wynikające ze stosowania wskazówek zawartych w ocenie śródrocznej. Ma ona charakter diagnostyczny – informacyjny, aby rodzice po zapoznaniu się z jej treścią mogli jak najlepiej wspomagać dziecko w dalszym rozwoju. Ocena roczna również jest wyrażona w formie pisemnej.
- d. *Ocena z zachowania* – jest również oceną opisową. Wyraża opinię o spełnieniu przez ucznia obowiązków szkolnych, jego kulturze, postawie wobec kolegów i innych osób oraz aktywności społecznej.

Zasady oceniania podczas zdalnego nauczania:

Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania w nauczaniu zdalnym mają charakter przejściowy.

Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania w nauczaniu zdalnym wprowadza się w celu umożliwienia realizacji podstawy programowej oraz monitorowania postępów edukacyjnych uczniów w okresie, w którym tradycyjna forma realizacji zajęć jest niemożliwa do kontynuowania.

Jeśli uczeń nie ma dostępu do materiałów przesyłanych przez nauczycieli, jego rodzic/opiekun informuje o tym wychowawcę, który wraz z dyrektorem szkoły ustala sposób przekazania uczniowi zagadnień.

Klasyfikowanie i promowanie uczniów odbywa się na zasadach opisanych w Statucie Szkoły Podstawowej nr 2 im. J. Piłsudskiego w Sierakowicach.

W okresie zdalnego nauczania nauczyciel ocenia prace ucznia z wykorzystaniem narzędzi wskazanych przez nauczyciela w oparciu o zasady oceniania kształtującego i udzielaniu informacji zwrotnej.

Każdy nauczyciel wybiera dowolną i dogodną formę pracy i informuje rodziców i uczniów o wybranej metodzie pracy. W okresie tym nauczyciel monitoruje i realizuje podstawę programową.

*Opracowały:
Milena Wenta
Bożena Mielewczyk
Elżbieta Ragan
Hanna Leszczyńska
Aleksandra Pranczk
Natalia Bronk
Izabela Stencel
Anna Bendzmer
Joanna Antczak
Żaneta Jankowska*